

COMPETENȚA DE LECTURĂ A ELEVILOR DIN RAIONUL CAHUL

ANALIZA REZULTATELOR INVENTARULUI INFORMAL DE CITIRE (IIC)

MĂSURAREA A II-A – MAI 2026

CLASELE A III-A ȘI A VI-A

Prezentul raport oferă o analiză diagnostică și formativă a competenței de lectură a elevilor din clasele a III-a și a VI-a din raionul Cahul, pe baza rezultatelor obținute prin aplicarea Inventarului Informal de Citire (IIC) în luna mai 2026. Raportul evidențiază profilul actual al fluenței și înțelegerii textului, urmărește progresul față de măsurarea inițială din decembrie 2025 și formulează concluzii și direcții de intervenție pedagogică pentru etapa următoare.

Elaborat: Alexandrova Tatiana, șefa secției PEM
Direcția Generală Învățământ Cahul

CUPRINS

1. Introducere

1.1. Contextul evaluării

1.2. Scopul raportului

1.3. Publicul-țintă

2. Cadrul metodologic

2.1. Instrumentul utilizat – Inventarul Informal de Citire (IIC)

2.2. Dimensiunile competenței de lectură evaluate

2.3. Nivelurile de lectură utilizate în analiză

2.4. Populația evaluată și organizarea colectării datelor

2.5. Prelucrarea și organizarea datelor

2.6. Indicatori statistici utilizați în raport

2.7. Considerații etice și limite metodologice

3. Contextul instituțional și variabilele de context

Partea I — Clasa a III-a

4. Profilul general al rezultatelor

5. Concluzii și direcții de intervenție – IIC clasa a III-a

Partea II — Clasa a VI-a

6. Profilul general al rezultatelor (clasa a VI-a)

7. Concluzii și recomandări instituționale – clasa a VI-a

8. Compatibilitatea bazei de date IIC cu modelele MTSS / RTI

9. Alinierea concluziilor raportului cu cercetarea internațională

10. Concluzie generală

1. INTRODUCERE

1.1. Contextul evaluării

Competența de lectură reprezintă una dintre bazele esențiale ale reușitei școlare și ale dezvoltării personale a elevilor. Capacitatea de a citi fluent, de a înțelege un text și de a utiliza informația citită influențează direct performanța școlară la toate disciplinele, precum și gradul de autonomie al elevilor în procesul de învățare.

În acest context, Direcția Generală Învățământ Cahul implementează, în anul de studii 2025–2026, Conceptul de dezvoltare a competențelor fundamentale de literație și învățare, un demers strategic orientat spre reducerea analfabetismului funcțional și îmbunătățirea calității procesului didactic în instituțiile de învățământ din raion.

Măsurarea realizată în luna mai 2026 reprezintă a doua etapă de evaluare a competenței de lectură prin Inventarul Informal de Citire (IIC), după măsurarea inițială efectuată în decembrie 2025. Dacă evaluarea din decembrie a avut rolul de a stabili nivelul de pornire al elevilor, evaluarea din mai are rolul de a urmări progresul, de a actualiza profilul competenței de lectură și de a evidenția ariile în care intervențiile pedagogice au produs efecte, precum și dificultățile care persistă.

Caracterul acestei măsurări rămâne diagnostic și formativ. Datele colectate nu sunt utilizate pentru notare, clasificare publică sau ierarhizarea instituțiilor, ci exclusiv pentru înțelegerea nivelului actual al lecturii, pentru analiza progresului și pentru orientarea intervențiilor pedagogice și manageriale.

1.2. Scopul raportului

Prezentul raport are caracter analitic și formativ și valorifică rezultatele obținute în cadrul celei de-a doua măsurări a competenței de lectură prin Inventarul Informal de Citire (IIC), realizată în luna mai 2026, în contextul implementării Conceptului de dezvoltare a competențelor fundamentale de literație și învățare la nivelul raionului Cahul.

- Informare – oferirea unei imagini actualizate asupra nivelului competenței de lectură al elevilor din clasele a III-a și a VI-a din raionul Cahul.
- Monitorizarea progresului – compararea rezultatelor actuale cu reperele stabilite prin măsurarea din decembrie 2025, pentru a identifica tendințele de evoluție, ariile de progres și dificultățile care persistă.
- Orientare pedagogică – identificarea tipurilor dominante de dificultăți de lectură și a profilurilor de competență, astfel încât cadrele didactice și metodiștii să poată adapta intervențiile la nevoile reale ale elevilor.
- Sprijin decizional – furnizarea unor repere obiective pentru managementul educațional, care să permită autoevaluarea rezultatelor la nivel instituțional, raportarea la nivelul raional și ajustarea măsurilor de sprijin.

1.3. Publicul-țintă

Raportul este conceput pentru a fi utilizat de mai multe categorii de actori educaționali, toți având un rol important în implementarea și susținerea Conceptului de dezvoltare a competențelor fundamentale de literație și învățare:

- Management educațional – directori, directori adjuncți și factori de decizie, care pot utiliza datele raportului pentru analiza progresului instituțional, fundamentarea măsurilor de intervenție și orientarea sprijinului metodic.
- Cadre didactice și metodiști – pentru înțelegerea nivelurilor și profilurilor de lectură ale elevilor, adaptarea demersului didactic și aplicarea mai consecventă a strategiilor de dezvoltare a fluentei și comprehensiunii.
- Părinți – pentru a înțelege importanța competenței de lectură, sensul evaluării realizate și modul în care familia poate susține copilul în dezvoltarea citirii și a învățării autonome.

2. CADRUL METODOLOGIC

2.1. Instrumentul utilizat – Inventarul Informal de Citire (IIC)

Pentru măsurarea competenței de lectură a elevilor a fost utilizat Inventarul Informal de Citire (IIC), un instrument cu caracter diagnostic și formativ, destinat identificării nivelului real de dezvoltare a abilităților de citire și înțelegere a textului.

- observarea modului în care elevul citește și înțelege un text;
- identificarea dificultăților specifice de lectură;
- stabilirea nivelului de sprijin necesar pentru progresul ulterior;
- compararea rezultatelor la momente diferite de măsurare, în vederea monitorizării progresului.

2.2. Dimensiunile competenței de lectură evaluate

- Recunoașterea cuvintelor – capacitatea elevului de a identifica corect cuvinte izolate și cuvinte în context.
- Citirea orală a textului – evaluată prin acuratețea citirii și prin numărul de greșeli înregistrate.
- Fluența lecturii – măsurată prin CPM (Cuvinte citite corect pe minut), indicator esențial pentru funcționalitatea lecturii.
- Comprehensiunea textului citit – evaluată prin întrebări de reproducere a informațiilor explicite, vocabular, deducție și interpretare.
- Capacitatea de ascultare – evaluarea înțelegerii unui text citit de evaluator, utilizată mai ales acolo unde dificultățile de decodare pot influența înțelegerea.

2.3. Nivelurile de lectură utilizate în analiză

- Nivel Independent (NI) – elevul citește fluent și înțelege textul fără sprijin semnificativ.

- Nivel de Instruire (NA) – elevul poate înțelege textul cu sprijin ghidat din partea profesorului; acest nivel indică potențial bun de progres.
- Nivel de Frustrare (NF) – textul este prea dificil pentru elev, iar citirea și înțelegerea sunt afectate semnificativ.

Aceste niveluri nu reprezintă etichete fixe, ci repere pedagogice care indică tipul și intensitatea sprijinului necesar pentru fiecare elev.

2.4. Populația evaluată și organizarea colectării datelor

Măsurarea competenței de lectură a fost realizată în clasele a III-a și a VI-a din instituțiile de învățământ din raionul Cahul, în cadrul implementării Conceptului de dezvoltare a competențelor fundamentale de literație și învățare.

- Aplicarea Inventarului Informal de Citire s-a efectuat individual, pentru fiecare elev.
- Evaluarea a fost realizată de către persoanele desemnate la nivel instituțional, conform procedurilor și instrucțiunilor transmise de Direcția Generală Învățământ Cahul.
- Datele colectate au fost anonimizate, centralizate în fișiere Excel și agregate la nivel instituțional și raional.

2.5. Prelucrarea și organizarea datelor

Pentru analiza raională, datele din măsurarea realizată în mai 2026 au fost consolidate într-un fișier unic, verificate din perspectiva consistenței și completitudinii și organizate atât la nivel de elev, cât și la nivel agregat, pe instituție și pe raion.

Analiza a fost realizată separat pentru clasa a III-a și pentru clasa a VI-a, astfel încât profilul fiecărui nivel de școlaritate să poată fi interpretat specific, iar comparația cu măsurarea inițială să rămână coerentă.

2.6. Indicatori statistici utilizați în raport

- Media raională – reflectă nivelul general al rezultatelor la nivel de raion.
- Mediana raională – reprezintă valoarea de mijloc a distribuției rezultatelor și poate fi utilizată ca reper de auto-comparare pentru instituțiile de învățământ.
- Ponderea elevilor în risc (flag=1) – reflectă proporția elevilor care prezintă cel puțin o dificultate majoră la una dintre componentele evaluate.
- Procentul elevilor la nivel de frustrare la citirea orală – indicator al dificultăților severe de decodare și citire orală.
- Procentul elevilor la nivel de frustrare la comprehensiune – indicator central pentru identificarea dificultăților de înțelegere a textului.
- CPM mediu – indicator operațional al fluenței lecturii.
- Ponderea elevilor sub ritmul așteptat ($0,8 \times \text{CPM}$) – arată proporția elevilor cu citire lentă, insuficient automatizată.
- Ponderea elevilor peste ritmul așteptat ($1,2 \times \text{CPM}$) – evidențiază segmentul de elevi cu fluență avansată.

- Relația dintre CPM și comprehensiune – indicator analitic important pentru înțelegerea legăturii dintre fluență și înțelegerea textului.

2.7. Considerații etice și limite metodologice

Datele obținute prin Inventarul Informal de Citire sunt utilizate exclusiv în scop pedagogic și analitic, nu stau la baza notării elevilor și nu sunt folosite pentru ierarhizarea publică a instituțiilor.

Rezultatele trebuie interpretate ținând cont de contextul instituțional, de specificul fiecărei școli și de caracterul diagnostic și formativ al instrumentului. Progresul educațional nu este liniar și nu se produce uniform în toate instituțiile sau la toate categoriile de elevi.

3. CONTEXTUL INSTITUȚIONAL ȘI VARIABILELE DE CONTEXT

3.1. Necesitatea analizei contextuale

Interpretarea rezultatelor privind competența de lectură nu poate fi realizată corect fără a lua în considerare contextul instituțional în care elevii învață. Performanțele elevilor sunt influențate de factori care țin de mediul educațional, de resursele disponibile, de specificul comunității școlare și de felul în care este organizat procesul de predare-învățare.

În cazul măsurării din mai 2026, această nevoie de contextualizare este cu atât mai importantă cu cât raportul urmărește nu doar descrierea unui nivel de lectură la un moment dat, ci și observarea unor evoluții față de măsurarea inițială din decembrie 2025.

3.2. Variabilele de context utilizate în analiză

3.2.1. Mediul de studiu (urban / rural)

Mediul de studiu reflectă condițiile generale în care funcționează instituția și poate influența accesul elevilor la resurse educaționale și culturale, expunerea la practici de lectură în afara școlii și disponibilitatea unor forme suplimentare de sprijin educațional.

În baza de date aferentă măsurării din mai 2026, distribuția elevilor evaluați arată că la clasa a III-a, din totalul de 822 de elevi, aproximativ 57,9% provin din mediul rural și 42,1% din mediul urban, iar la clasa a VI-a, din totalul de 820 de elevi, aproximativ 66,0% provin din mediul rural și 34,0% din mediul urban.

3.2.2. Limba de instruire

Limba de instruire reprezintă o variabilă de context relevantă pentru analiza competenței de lectură, deoarece influențează dezvoltarea vocabularului academic, raportul dintre limba de instruire și limba utilizată în familie, precum și ritmul în care se consolidează lectura funcțională.

În actuala bază de date, accentul principal al raportului rămâne pus pe profilul general al competenței de lectură și pe indicatorii operaționali de risc, fluență și comprehensiune, însă variabila privind limba de instruire rămâne importantă pentru interpretarea contextuală a diferențelor dintre instituții.

3.2.3. Structura instituțiilor incluse în analiză

Analiza din mai 2026 include instituțiile de învățământ din raionul Cahul care au transmis date valide pentru măsurarea IIC. La nivelul agregărilor pe școală, pentru clasa a III-a sunt incluse 43 de instituții cu date valide, iar pentru clasa a VI-a sunt incluse 42 de instituții cu date valide.

În interiorul acestor grupuri, predomină instituțiile din mediul rural: la clasa a III-a – 36 instituții rurale și 7 instituții urbane; la clasa a VI-a – 36 instituții rurale și 6 instituții urbane. Această distribuție confirmă că analiza raională trebuie citită în relație cu structura reală a sistemului școlar local.

3.3. Rolul variabilelor de context în interpretarea rezultatelor

Variabilele de context nu sunt utilizate pentru a justifica sau relativiza automat performanțele, ci pentru a permite o interpretare mai corectă a datelor. Ele reduc riscul unor comparații simpliste între instituții, sprijină diferențierea intervențiilor și ajută la lectura mai realistă a progresului.

3.4. Repere pentru autoevaluarea instituțională

Instituțiile de învățământ sunt încurajate să utilizeze datele prezentului raport pentru autoevaluare, pornind de la trei întrebări de bază: unde se situează instituția în raport cu nivelul actual al raionului; ce s-a schimbat față de măsurarea din decembrie 2025; și ce tip de dificultate rămâne dominant – citirea orală, fluența sau înțelegerea textului.

3.5. Considerații finale privind contextul instituțional

Integrarea variabilelor de context în analiza competenței de lectură permite o înțelegere mai profundă și mai echilibrată a rezultatelor. Această abordare susține transparența procesului de analiză, responsabilitatea instituțională și orientarea spre îmbunătățire continuă.

PARTEA I — CLASA A III-A

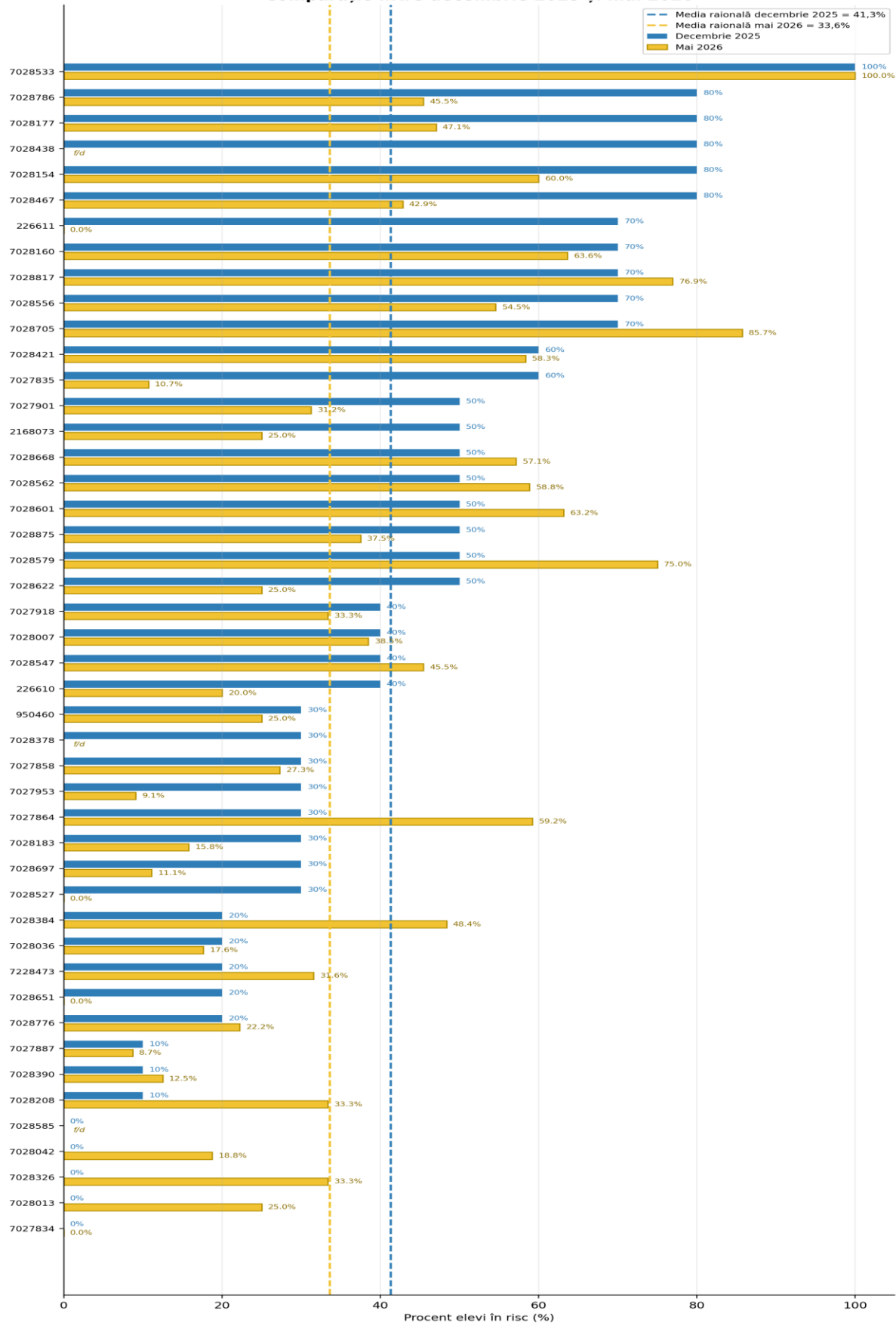
4. PROFILUL GENERAL AL REZULTATELOR

4.1. Populația evaluată

În cadrul celei de-a doua măsurări a competenței de lectură prin Inventarul Informal de Citire, realizată în luna mai 2026, la nivelul raionului Cahul au fost evaluați 822 de elevi din clasa a III-a. Această populație evaluată oferă o bază suficient de solidă pentru o analiză raională relevantă și permite compararea cu măsurarea inițială din decembrie 2025.

4.2. Ponderea elevilor în risc de dificultăți de lectură

Figura 4.4. Ponderea elevilor în risc de dificultăți de lectură – clasa a III-a
Comparație între decembrie 2025 și mai 2026

La nivelul măsurării din mai 2026, indicatorul-sinteză „% risc (flag=1)” are valoarea de 33,6% la clasa a III-a. Aceasta înseamnă că, în prezent, aproximativ un elev din trei se află în risc de dificultăți de lectură, în sensul că manifestă cel puțin o dificultate majoră la una dintre componentele evaluate prin IIC.

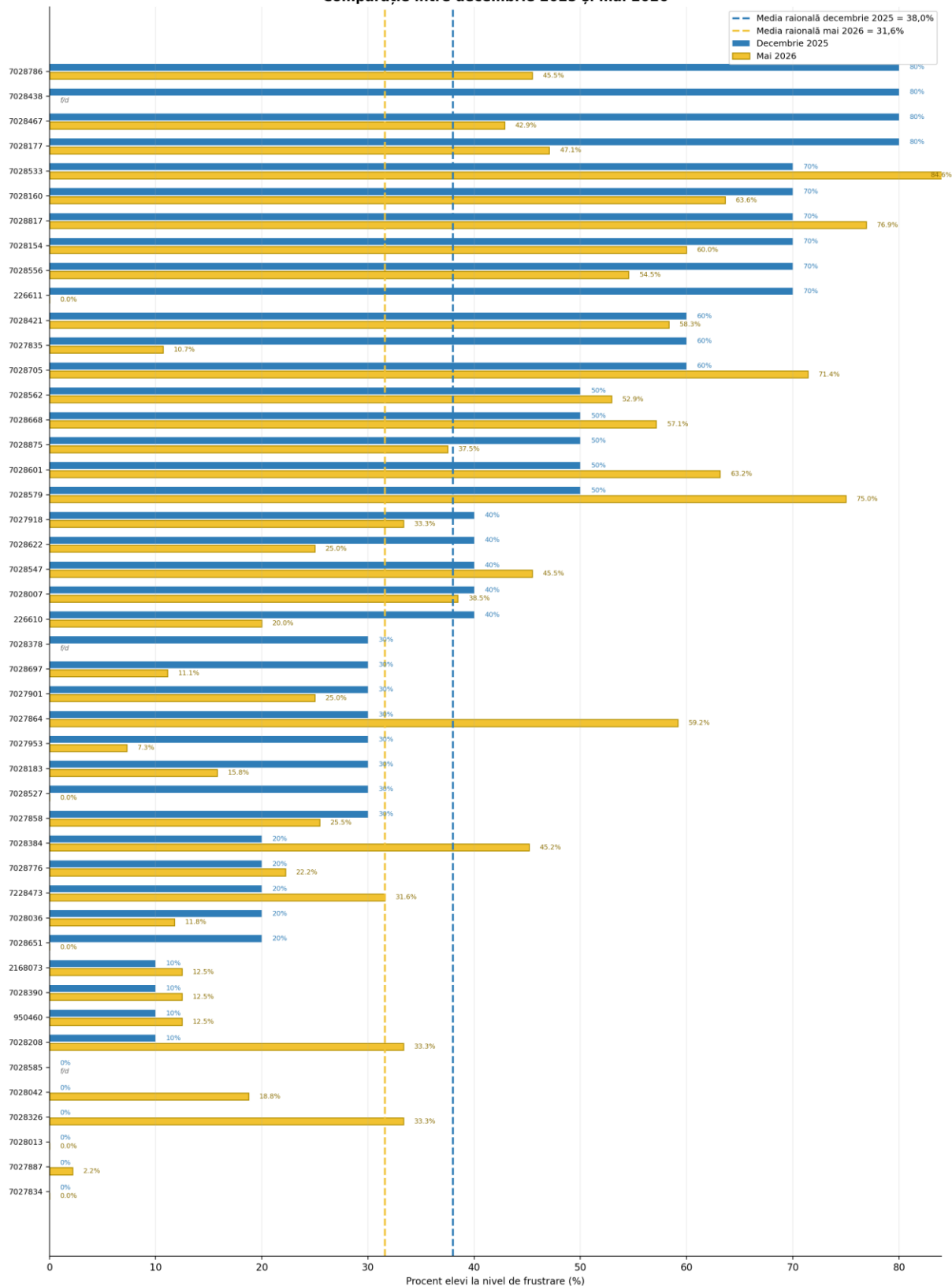
Comparativ cu măsurarea inițială din decembrie 2025, când indicatorul avea valoarea de 40,1%, rezultatul actual sugerează o ameliorare vizibilă a indicatorului de risc. Totuși, chiar dacă direcția este favorabilă, valoarea de 33,6% rămâne ridicată din punct de vedere pedagogic și arată că dificultățile de lectură continuă să afecteze un segment important al elevilor.

4.3. Analiza indicatorilor de risc și a citirii orale

La componenta de citire orală la nivel de frustrare, rezultatul actual este de 1,0%. Aceasta arată că doar un segment foarte redus de elevi întâmpină dificultăți severe de citire orală. Prin urmare, și în măsurarea din mai 2026 se confirmă că problema centrală a lecturii nu se află în primul rând la nivelul decodării severe, ci în alte componente ale actului de citire.

4.4. Nivelul de frustrare la înțelegerea textului

Figura 4.6. Procentul elevilor la nivel de frustrare la înțelegerea textului - clasa a III-a
Comparație între decembrie 2025 și mai 2026

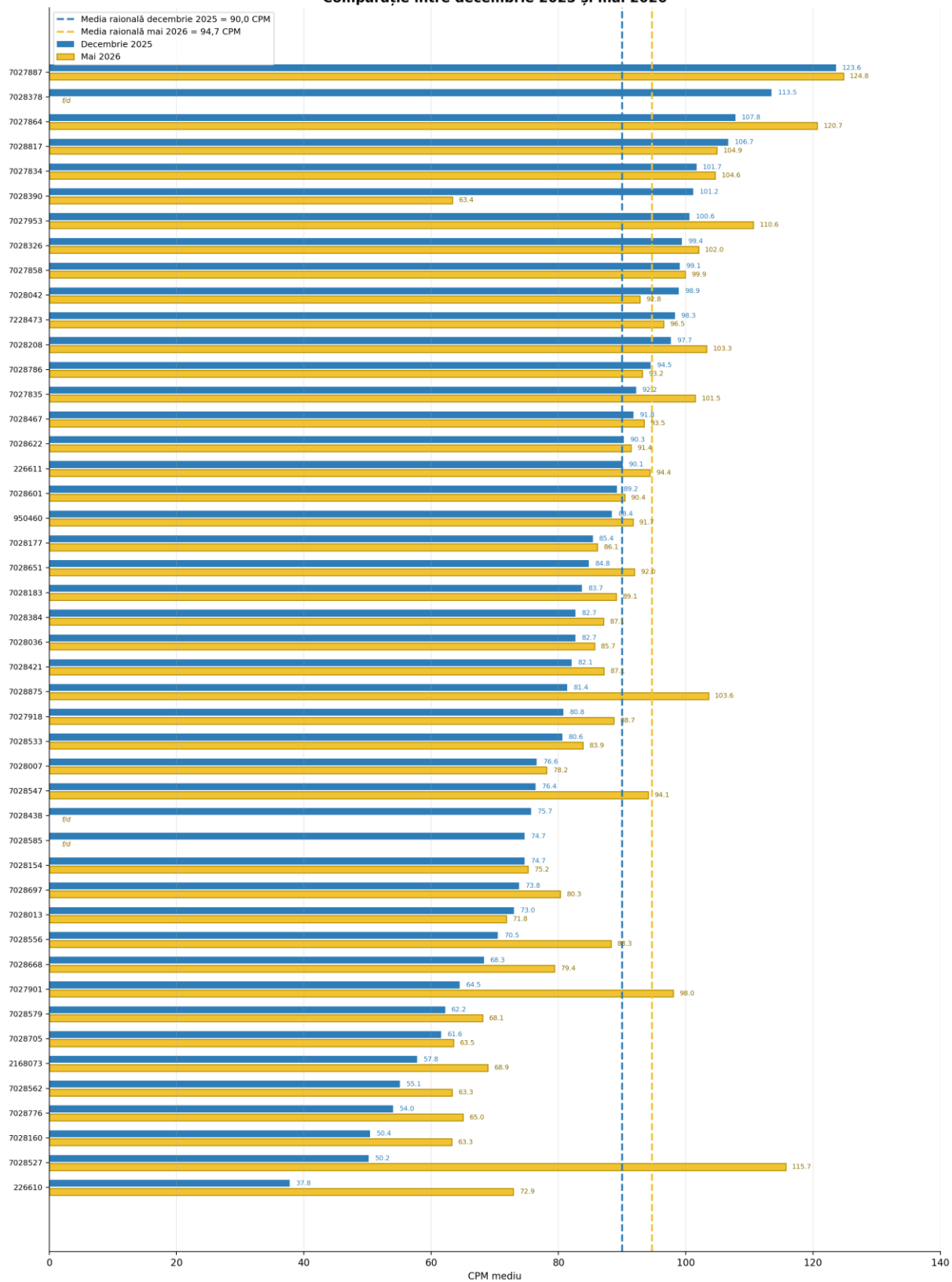

Indicatorul „% compreh NF” are în mai 2026 valoarea de 31,6% la clasa a III-a. Acest rezultat arată că aproape un elev din trei nu reușește să înțeleagă adecvat textul citit și se află la nivel de frustrare la comprehensiune.

Comparativ cu decembrie 2025, când raportul inițial indica pentru clasa a III-a o valoare de 38,0%, se observă și aici o ameliorare, de aproximativ 6,4 puncte procentuale. Cu toate acestea, valoarea actuală rămâne suficient de mare încât să justifice menținerea comprehensiunii ca prioritate de intervenție.

4.5. Viteza medie de citire (CPM)

Figura 4.7. Viteza medie de citire (CPM) pe instituții - clasa a III-a
Comparație între decembrie 2025 și mai 2026

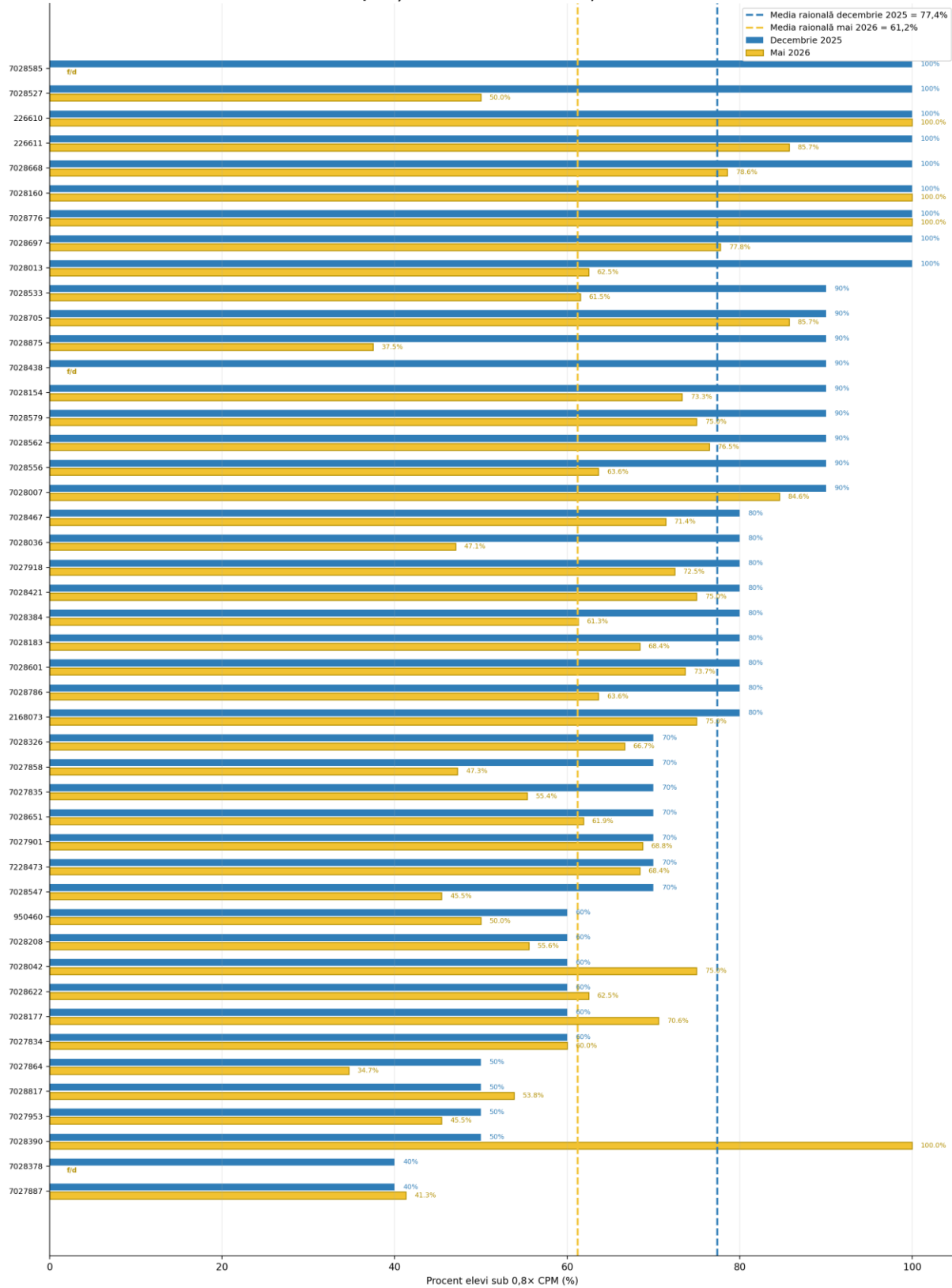

La a doua măsurare, CPM-ul mediu pentru clasa a III-a este de 94,7 cuvinte citite corect pe minut. Rezultatul este mai bun decât în raportul din decembrie 2025, unde pentru clasa a III-a era consemnat un CPM mediu de aproximativ 90 la nivel raional.

Această evoluție sugerează o creștere moderată a fluenței lecturii, însă valoarea de 94,7 CPM rămâne în continuare sub pragul orientativ de 135 CPM utilizat în analiză pentru clasa a III-a.

4.6. Ponderea elevilor care citesc sub ritmul așteptat (0,8× CPM)

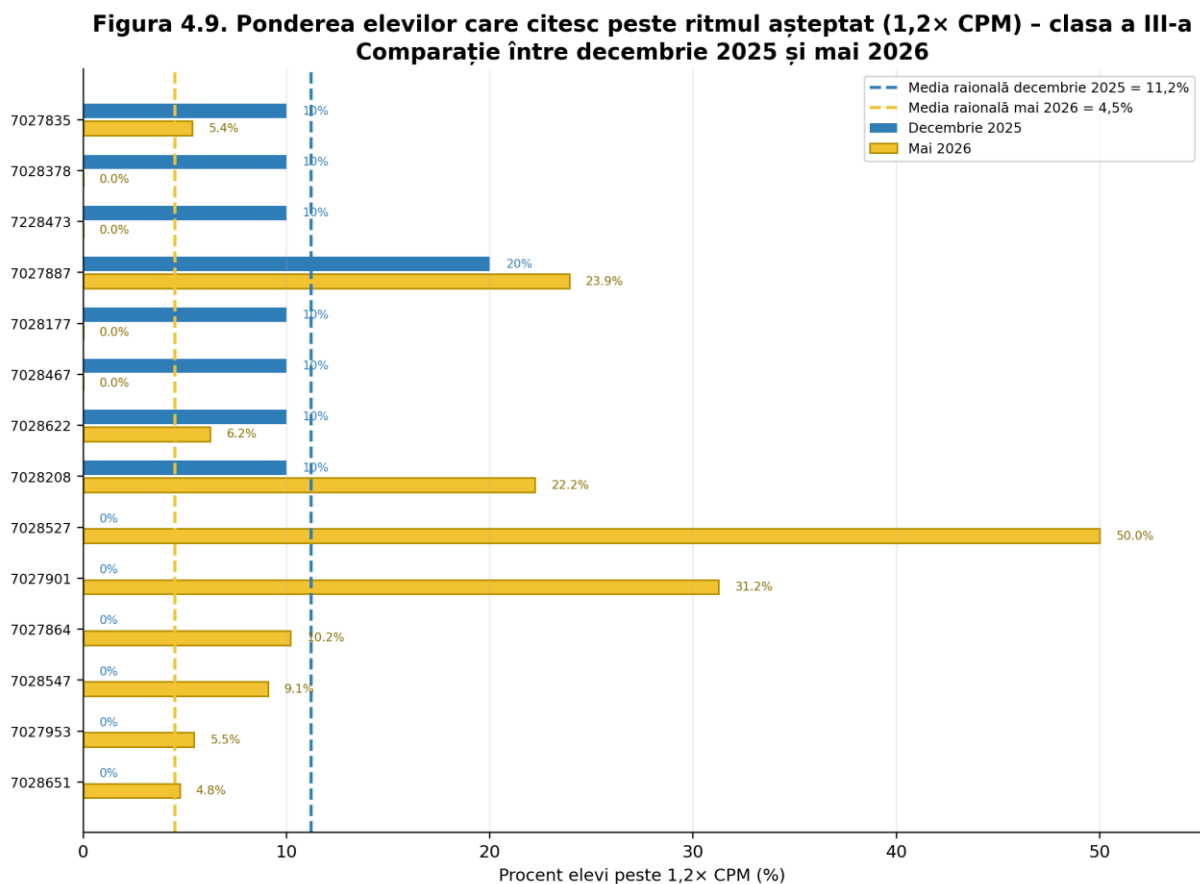
Figura 4.8. Ponderea elevilor care citesc mult sub ritmul așteptat - clasa a III-a
Comparație între decembrie 2025 și mai 2026

Din datele actuale rezultă că aproximativ 61,2% dintre elevii de clasa a III-a citesc sub ritmul așteptat, adică sub pragul de $0,8\times$ CPM raportat la referința utilizată în analiză. Cu alte cuvinte, aproape șase din zece elevi se află încă în zona de citire lentă.

Acest indicator arată că dificultatea de fluentă nu privește doar un segment restrâns de elevi, ci are încă un caracter larg răspândit. Progresul există, dar masa mare a elevilor care citesc lent nu a fost încă recuperată suficient.

4.7. Ponderea elevilor care citesc peste ritmul așteptat ($1,2\times$ CPM)

În actuala măsurare, aproximativ 8,0% dintre elevii de clasa a III-a citesc peste ritmul așteptat, adică depășesc pragul de $1,2\times$ CPM. Aceasta înseamnă că există un segment de elevi cu fluentă avansată, însă ponderea lui rămâne redusă.

4.8. Relația dintre fluentă citirii și comprehensiune

Datele din mai 2026 confirmă, și la această a doua măsurare, relația directă dintre fluentă și înțelegerea textului. Pe măsură ce viteza de citire crește, șansele unei comprehensiuni funcționale devin mai mari; dimpotrivă, când fluentă rămâne scăzută, înțelegerea textului este afectată.

Pentru a continua scăderea procentului de elevi aflați în dificultate la comprehensiune, intervențiile trebuie să rămână centrate pe dezvoltarea fluenței, automatizarea citirii și integrarea exercițiilor de citire fluentă înaintea sarcinilor complexe de înțelegere.

Indicator	Valoare – mai 2026	Repere interpretative
Număr elevi evaluați	822	Bază solidă pentru analiză raională
% risc (flag=1)	33,6%	aproximativ 1 elev din 3 rămâne în risc
% oral NF	1,0%	dificultățile severe de citire orală sunt reduse
% compreh NF	31,6%	comprehensiunea rămâne vulnerabilă
CPM mediu	94,7	în creștere, dar sub pragul de 135 CPM
% sub 0,8× CPM	61,2%	fluentea rămâne principala dificultate de sistem
% peste 1,2× CPM	8,0%	există elevi cu fluentă avansată, dar puțini

5. CONCLUZII ȘI DIRECȚII DE INTERVENȚIE – IIC CLASA A III-A

5.1. Concluzii de sinteză privind competența de lectură

Analiza rezultatelor Inventarului Informal de Citire, aplicat în luna mai 2026 la nivelul raionului Cahul pentru clasa a III-a, evidențiază o evoluție favorabilă față de măsurarea inițială din decembrie 2025, dar și persistența unor dificultăți structurale care nu permit încă formularea concluziei că lectura funcțională a fost consolidată la nivelul necesar.

Din punct de vedere cantitativ, datele actuale arată trei semnale pozitive: ponderea elevilor în risc de dificultăți de lectură a scăzut la 33,6%, procentul elevilor aflați la nivel de frustrare la comprehensiune a scăzut la 31,6%, iar viteza medie de citire a crescut la 94,7 CPM.

Pe înțelesul tuturor, concluzia de fond este aceasta: la clasa a III-a se observă progres, dar lectura funcțională nu este încă suficient de consolidată. Problema nu mai apare la aceeași intensitate ca în decembrie, însă continuă să aibă caracter sistemic și cere intervenții susținute, nu izolate.

5.2. Probleme identificate pe baza datelor IIC

- Fluentea lecturii rămâne insuficient automatizată.
- Comprehensiunea rămâne vulnerabilitatea centrală.
- Progresul nu este încă suficient de consolidat la nivel de bază.
- Intervențiile trebuie menținute și diferențiate.

5.3. Matrice de sinteză – intervenții instituționale pentru îmbunătățirea lecturii

Problemă identificată	Semnificație pedagogică	Intervenție recomandată	Rezultat urmărit
Pondere încă ridicată a elevilor în risc	Un segment important de elevi rămâne vulnerabil la lectură	Identificarea nominală a elevilor aflați în risc și organizarea sprijinului diferențiat la nivel de clasă și instituție	Scăderea procentului de elevi în risc la următoarea măsurare

Fluență insuficientă a lecturii	Elevii citesc corect, dar prea lent pentru a înțelege eficient	Introducerea zilnică a exercițiilor scurte de citire fluentă: citire repetată, citire în ecou, citire ghidată, citire cronometrată cu feedback	Creșterea CPM mediu și reducerea ponderii elevilor sub $0,8 \times \text{CPM}$
Comprehensiune fragilă	Înțelegerea textului rămâne afectată chiar și atunci când decodarea există	Lucru sistematic pe întrebări de sens, vocabular, deducție, reformulare, rezumare și identificarea informațiilor-cheie	Reducerea % compreh NF
Progres inegal între instituții / clase	Nu toate școlile sau clasele avansează în același ritm	Analiza instituțională a datelor și stabilirea de măsuri diferențiate pentru clasele sau grupurile cu rezultate mai slabe	Intervenții mai bine ținute și progres mai uniform
Monitorizarea progresului este insuficient valorificată pedagogic	Datele sunt colectate, dar nu întotdeauna folosite pentru reglarea predării	Discuții periodice în comisii metodice și consilii profesorale pe baza indicatorilor IIC	Decizii pedagogice bazate pe date, nu pe impresii

5.4. Indicatori de monitorizare și responsabilități

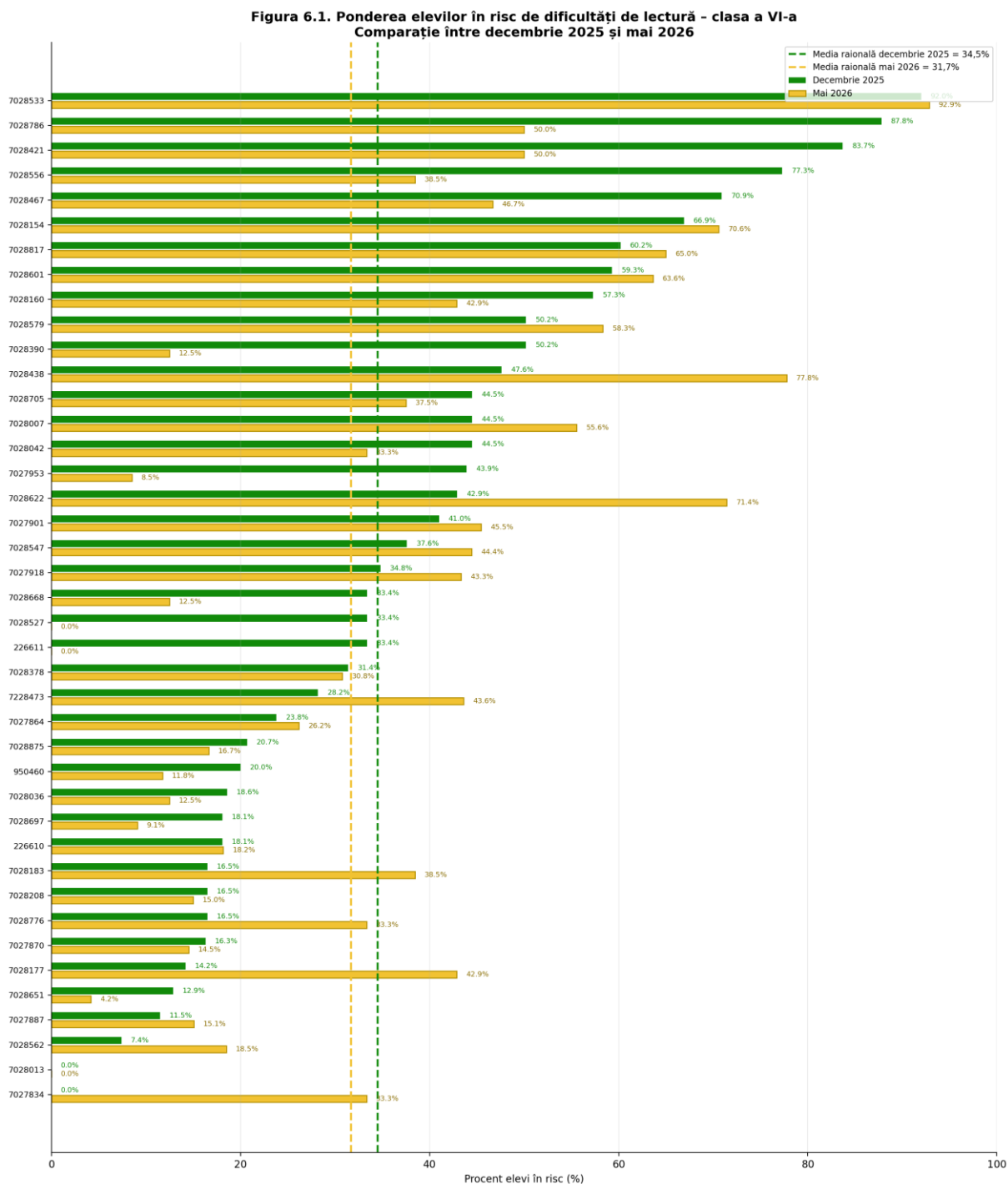
Direcția de intervenție	Indicator de monitorizare	Responsabili
Reducerea riscului educațional la lectură	% elevi în risc (flag=1)	Director, director adjunct, cadre didactice
Consolidarea fluenței lecturii	CPM mediu; % elevi sub $0,8 \times \text{CPM}$	Cadre didactice, director adjunct, metodist
Îmbunătățirea comprehensiunii	% compreh NF; rezultate la întrebările de înțelegere	Cadre didactice
Intervenție ținută pentru elevii vulnerabili	Existența listelor de elevi în risc și a măsurilor de sprijin la nivel de clasă	Învățător, director adjunct
Valorificarea datelor IIC în managementul școlar	Procese-verbale / decizii luate pe baza datelor IIC	Director, consiliu profesoral, comisii metodice

Mesajul-cheie pentru clasa a III-a este acela că progresul există și trebuie recunoscut, însă fluența și înțelegerea textului nu sunt încă suficient consolidate pentru un număr mare de elevi. Accentul trebuie menținut pe citire fluentă, automatizată, ghidată și monitorizată sistematic.

PARTEA II — CLASA A VI-A

6. PROFILUL GENERAL AL REZULTATELOR (CLASA A VI-A)

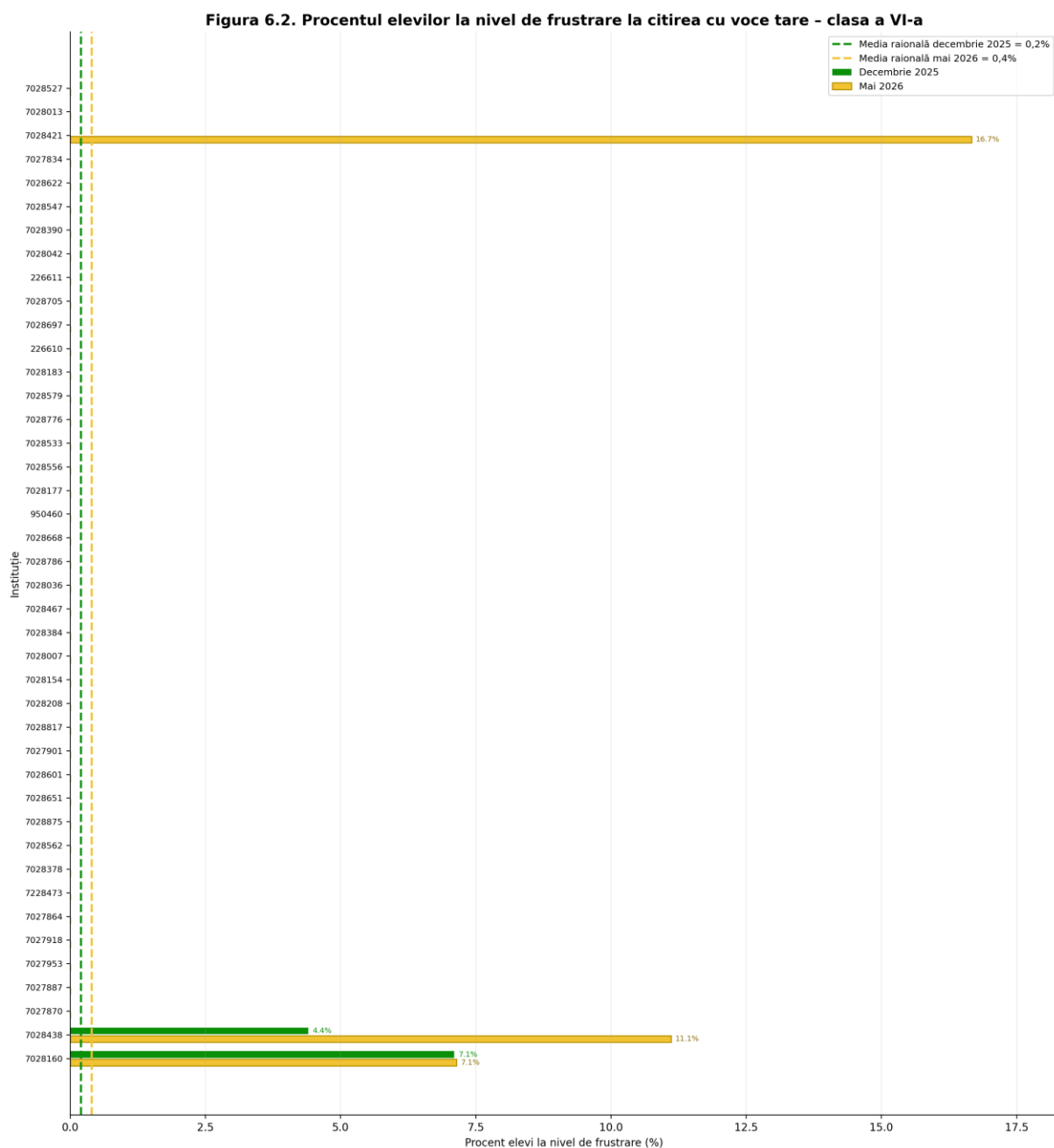
6.1. Ponderea elevilor în risc de dificultăți de lectură

În cadrul măsurării realizate în mai 2026, la nivelul raionului Cahul au fost evaluați 820 de elevi din clasa a VI-a. Indicatorul-sinteză „% risc (flag=1)” are valoarea de 31,7%, ceea ce înseamnă că, în prezent, aproximativ un elev din trei manifestă cel puțin o dificultate majoră la una dintre componentele evaluate prin IIC.

Comparativ cu măsurarea inițială din decembrie 2025, când indicatorul era de 34,5%, rezultatul actual sugerează o ușoară ameliorare a indicatorului de risc. Totuși, problema rămâne una semnificativă pedagogic: lectura funcțională la gimnaziu nu este încă suficient consolidată pentru un segment important de elevi.

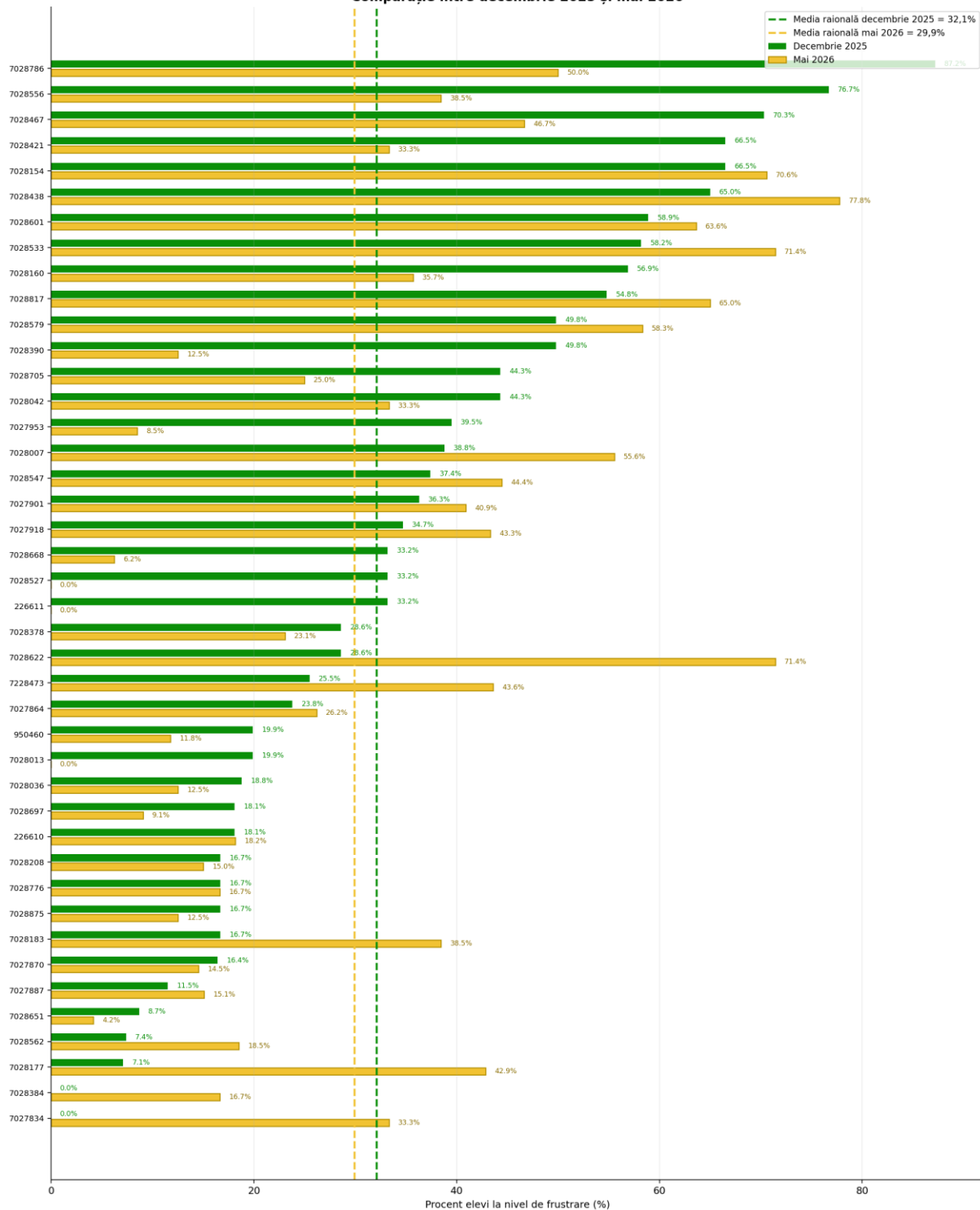
6.2. Citirea orală la nivel de frustrare

La componenta de citire orală la nivel de frustrare, rezultatul actual este de 0,4%. Aceasta arată că dificultățile severe de citire orală sunt foarte rare în clasa a VI-a și nu reprezintă nucleul principal al problemei.

6.3. Nivelul de frustrare la înțelegerea textului

Figura 6.3. Procentul elevilor la nivel de frustrare la înțelegerea textului - clasa a VI-a
Comparație între decembrie 2025 și mai 2026

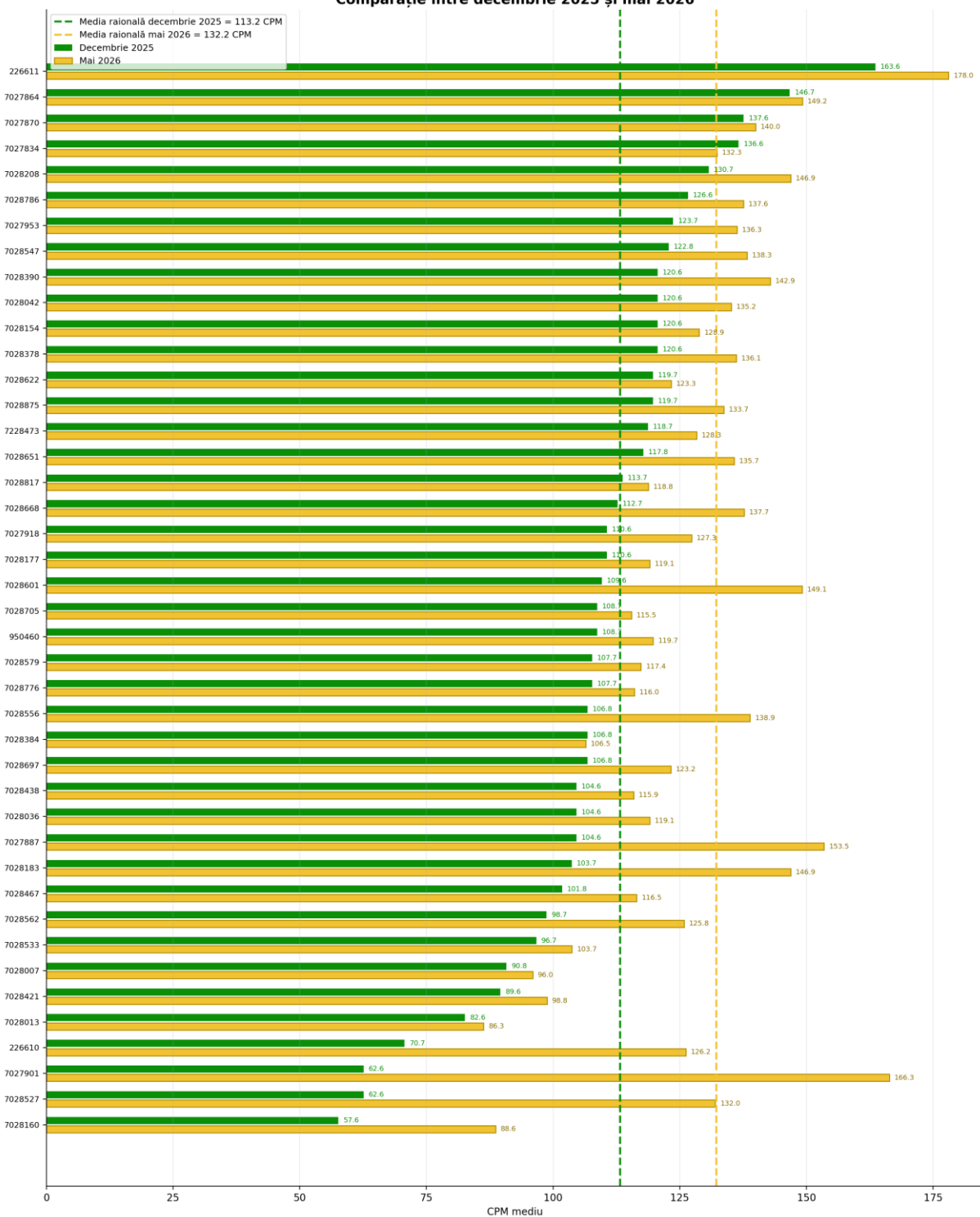

Indicatorul „% compreh NF” are în mai 2026 valoarea de 29,9% la clasa a VI-a. Asta înseamnă că aproape trei elevi din zece întâmpină dificultăți serioase de înțelegere a textului citit.

Din perspectivă pedagogică, acest rezultat rămâne important și trebuie tratat cu atenție. Chiar dacă lectura orală sever afectată este rară, dificultățile de comprehensiune rămân semnificative.

6.4. Viteza medie de citire (CPM)

Figura 6.4. Viteza medie de citire (CPM) pe instituții - clasa a VI-a
Comparație între decembrie 2025 și mai 2026

La a doua măsurare, CPM-ul mediu pentru clasa a VI-a este de 132,2 cuvinte citite corect pe minut. Deși acest rezultat este net superior celui din clasa a III-a și arată un nivel mai avansat al lecturii, el rămâne totuși sub pragul orientativ de 177 CPM utilizat în analiza pentru clasa a VI-a.

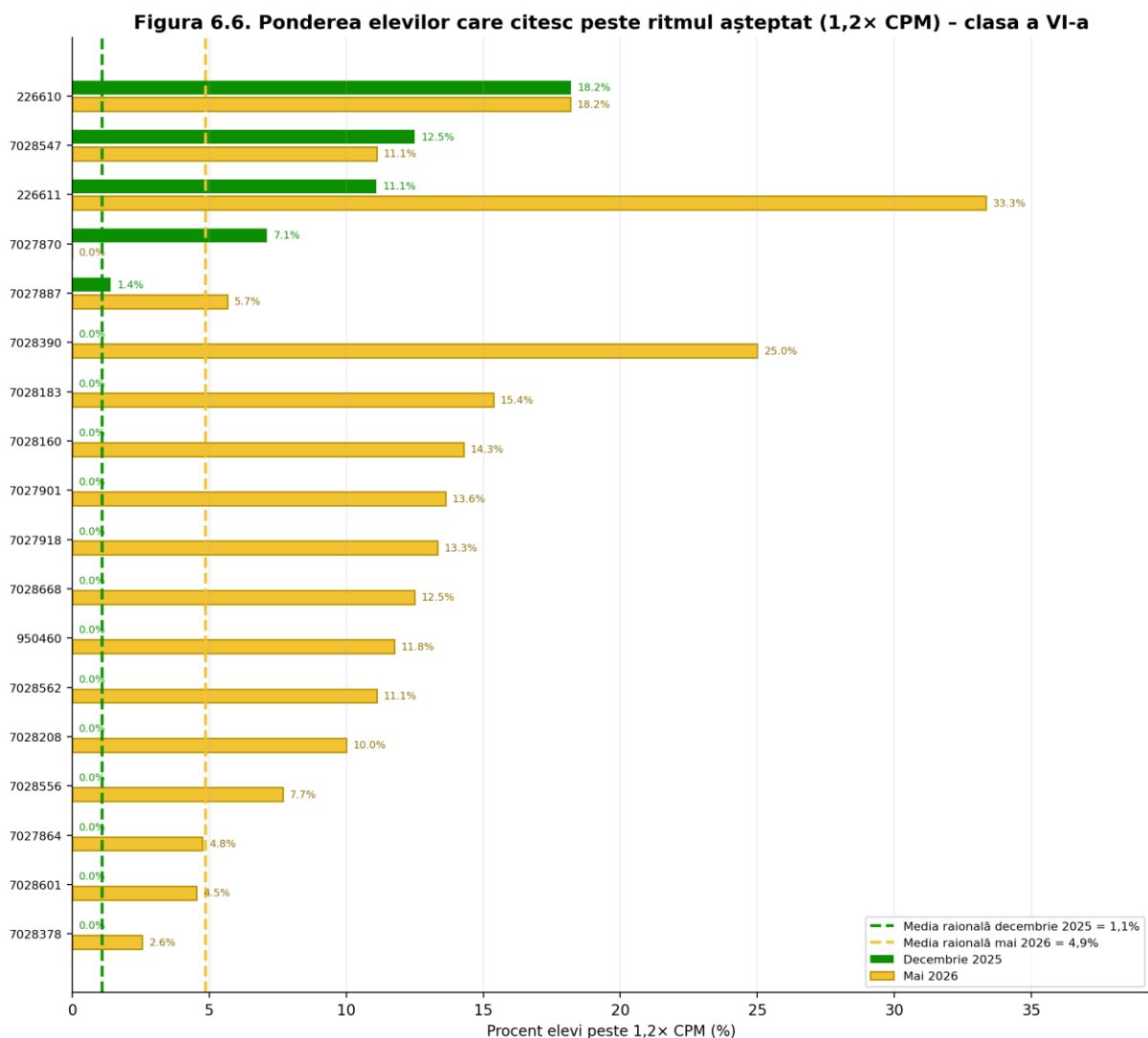
6.5. Ponderea elevilor care citesc sub ritmul așteptat (0,8× CPM)

În măsurarea din mai 2026, aproximativ 56,2% dintre elevii de clasa a VI-a citesc sub ritmul așteptat, adică sub pragul de $0,8\times$ CPM. Cu alte cuvinte, peste jumătate dintre elevii evaluați citesc încă într-un ritm insuficient pentru o procesare fluentă și sigură a textului.

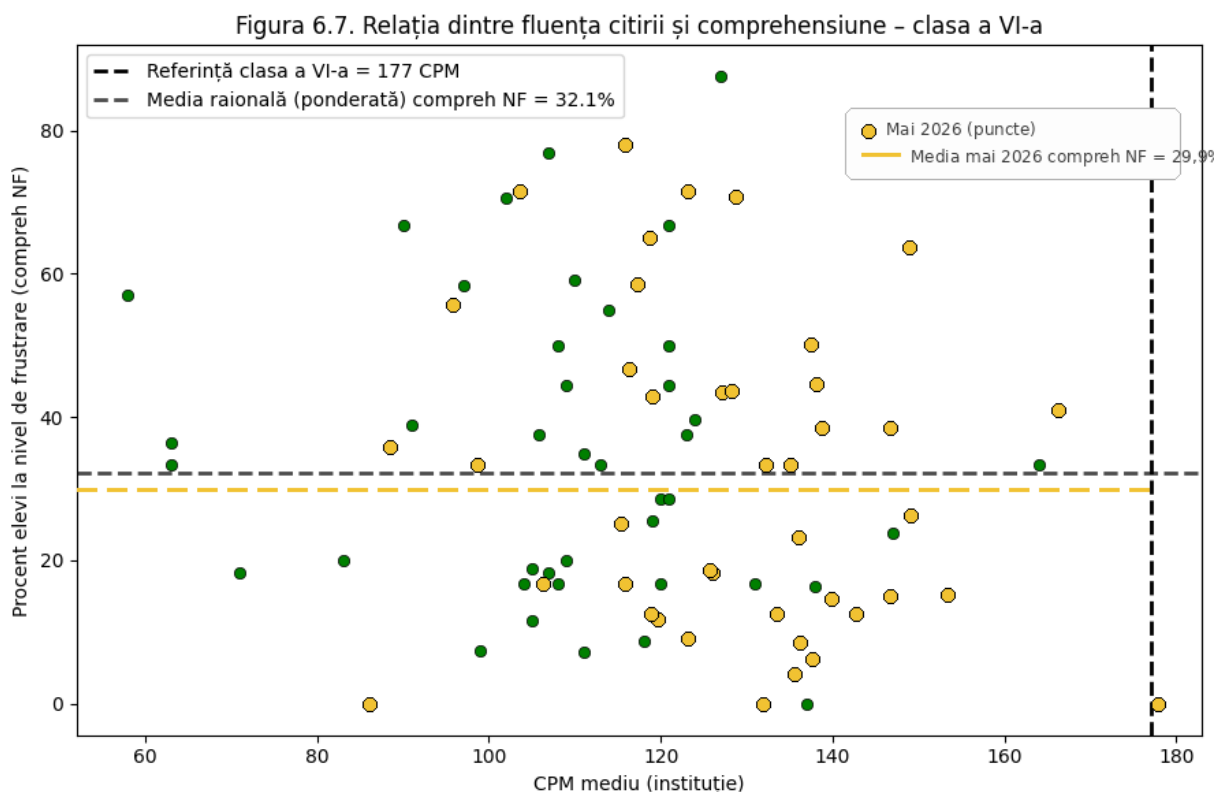
Comparativ cu baseline-ul din decembrie 2025, când acest indicator era de aproximativ 93,7%, se observă o ameliorare foarte semnificativă. Totuși, faptul că mai mult de jumătate dintre elevi se află încă sub ritmul așteptat arată că fluența rămâne o problemă importantă de sistem.

6.6. Ponderea elevilor care citesc peste ritmul așteptat ($1,2\times$ CPM)

În măsurarea actuală, aproximativ 4,9% dintre elevii de clasa a VI-a citesc peste ritmul așteptat, adică depășesc pragul de $1,2\times$ CPM. Acest segment rămâne în continuare redus, dar este net mai mare decât în măsurarea inițială, când media raională ponderată era de aproximativ 1,1%.

6.7. Relația dintre fluența citirii și comprehensiune

Datele din mai 2026 confirmă foarte clar că și la clasa a VI-a relația dintre fluență și comprehensiune rămâne esențială. Elevii care citesc prea lent întâmpină mai frecvent dificultăți de înțelegere a textului, iar lectura sub ritmul funcțional continuă să limiteze capacitatea de a urmări firul logic al ideilor și de a extrage informația relevantă.

Mesajul-cheie este acesta: la clasa a VI-a, lectura funcțională nu poate fi consolidată fără consolidarea fluenței. Chiar dacă elevii citesc mai bine decât la clasa a III-a și chiar dacă există semne de progres față de baseline, ritmul de citire rămâne încă un factor-limită important pentru comprehensiune.

Indicator	Valoare – mai 2026	Repere interpretative
Număr elevi evaluați	820	Bază solidă pentru analiză raională
% risc (flag=1)	31,7%	aproximativ 1 elev din 3 rămâne în risc
% oral NF	0,4%	dificultățile severe de citire orală sunt foarte reduse
% compreh NF	29,9%	comprehensiunea rămâne vulnerabilă
CPM mediu	132,2	sub pragul de 177 CPM
% sub $0,8 \times$ CPM	56,2%	peste jumătate citesc încă lent
% peste $1,2 \times$ CPM	4,9%	segmentul performanței avansate este în creștere

7. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI INSTITUȚIONALE – CLASA A VI-A

7.1. Concluzia de sinteză privind lectura funcțională la gimnaziu

Analiza rezultatelor celei de-a doua măsurări IIC, realizată în mai 2026 la clasa a VI-a, evidențiază o evoluție favorabilă față de măsurarea inițială din decembrie 2025, dar și persistența unor dificultăți care arată că lectura funcțională la gimnaziu nu este încă suficient consolidată pentru toți elevii.

Pe înțelesul tuturor, concluzia de fond este aceasta: la gimnaziu se observă progres, dar lectura funcțională rămâne fragilă pentru un segment important de elevi, în special din cauza fluenței insuficient consolidate și a comprehensiunii încă vulnerabile.

7.2. Probleme dominante identificate prin IIC

- Fluența rămâne sub nivelul funcțional așteptat.
- Comprehensiunea rămâne vulnerabilă.
- Segmentul elevilor care citesc lent rămâne prea mare.
- Performanța avansată există, dar rămâne limitată.

7.3. Direcții prioritare de intervenție pedagogică

- Consolidarea fluenței lecturii ca obiectiv explicit de lucru.
- Integrarea comprehensiunii în toate activitățile de lectură.
- Diferențierea sprijinului pentru elevii aflați în risc.
- Valorificarea datelor IIC pentru reglarea predării.

7.4. Recomandări instituționale pentru consolidarea lecturii funcționale

- Introducerea lecturii fluente ca obiectiv instituțional monitorizat.
- Organizarea intervențiilor diferențiate pentru elevii în risc.
- Valorificarea datelor IIC în activitatea metodică și managerială.
- Corelarea activităților de lectură cu nevoile reale ale elevilor.
- Monitorizarea progresului între măsurări.

Mesajul-cheie pentru instituții și pentru managementul educațional este acesta: la gimnaziu, lectura trebuie tratată în continuare ca o competență de bază în dezvoltare, nu ca o abilitate deja formată.

8. COMPATIBILITATEA BAZEI DE DATE IIC CU MODELELE MTSS / RTI

8.1. Fundamentarea compatibilității

Datele colectate prin aplicarea Inventarului Informal de Citire (IIC), în cadrul măsurării din mai 2026, sunt compatibile cu logica modelelor MTSS (Sistem Multinivel de Sprijin) și RTI (Răspuns la Intervenție). Compatibilitatea rezultă din patru caracteristici esențiale ale bazei de date IIC:

- screening universal – evaluarea este aplicată tuturor elevilor din grupurile-țintă, nu doar celor deja considerați vulnerabili;

- indicatori sensibili la progres – baza IIC include indicatori operaționali precum CPM, nivelurile de lectură și indicatorii de risc;
- identificarea elevilor la risc – indicatorul de risc, împreună cu datele privind comprehensiunea și fluența, permite delimitarea elevilor care au nevoie de sprijin suplimentar;
- monitorizare periodică – existența a două măsurări (decembrie 2025 și mai 2026) transformă baza IIC într-un instrument de monitorizare, nu doar de diagnoză.

8.2. Dovezi și cadre de referință internaționale

Compatibilitatea dintre IIC și logica MTSS / RTI este susținută de cadre de referință internaționale care recomandă utilizarea datelor pentru decizii educaționale, folosirea indicatorilor de tip CBM și utilizarea fluenței și comprehensiunii ca indicatori-cheie pentru încadrarea pe niveluri de intervenție.

8.3. Maparea datelor IIC pe nivelurile MTSS / RTI

Nivel MTSS / RTI	Cui se adresează	Tip de sprijin recomandat
Tier 1 – sprijin universal	Toți elevii evaluați	Practici didactice generale de dezvoltare a fluenței, exerciții de comprehensiune, monitorizare periodică
Tier 2 – sprijin suplimentar	Elevii situați sub $0,8 \times$ CPM sau cu vulnerabilități clare la înțelegere	Activități suplimentare de fluență, sprijin ghidat pentru înțelegerea textului, sarcini gradate, monitorizare mai frecventă
Tier 3 – intervenție intensivă	Elevii cu profil de risc persistent, nivel de frustrare și răspuns limitat la intervențiile anterioare	Intervenție mai intensivă, sprijin individualizat, planificare pedagogică diferențiată, monitorizare apropiată și coordonată

În forma actuală, baza de date IIC poate fi utilizată nu doar ca instrument de analiză raională, ci și ca suport concret pentru organizarea sprijinului pe niveluri, diferențierea intervențiilor și monitorizarea progresului.

9. ALINIAREA CONCLUZIILOR RAPORTULUI CU CERCETAREA INTERNAȚIONALĂ

Rezultatele obținute în cadrul celei de-a doua măsurări IIC, realizate în mai 2026, sunt în concordanță cu concluziile majore formulate în literatura internațională privind dezvoltarea lecturii.

9.1. Relația fluență – comprehensiune

Una dintre concluziile centrale ale prezentului raport este că dificultățile de înțelegere a textului sunt strâns legate de fluența insuficientă a lecturii. Potrivit teoriei automatizării formulată de LaBerge și Samuels, atunci când citirea nu este suficient de automatizată, o mare parte din resursele cognitive ale elevului este consumată de decodare, iar înțelegerea globală a textului are de suferit.

9.2. Fluența ca predictor al înțelegerii

Fluența lecturii este o condiție necesară pentru comprehensiune, iar intervențiile eficiente includ practici precum citirea repetată, citirea ghidată și feedbackul cronometrat. Rezultatele actuale

confirmă această concluzie: elevii care au făcut progrese în fluență tind să aibă și rezultate mai bune la comprehensiune, iar acolo unde citirea rămâne lentă, înțelegerea textului continuă să fie vulnerabilă.

9.3. CPM ca indicator operațional valid

CPM (Cuvinte citite corect pe minut) este un indicator operațional valid și sensibil la progres. Utilizarea CPM-ului mediu, a pragurilor $0,8\times$ și $1,2\times$ și a comparației dintre măsurări oferă un instrument de lucru util pentru profesori și pentru managementul școlar.

9.4. Intervențiile timpurii și prevenția analfabetismului funcțional

Dificultățile de lectură netratate timpuriu se pot transforma în analfabetism funcțional. Monitorizarea periodică a fluenței și a comprehensiunii, combinată cu intervenții diferențiate, reprezintă o strategie compatibilă cu logica internațională a prevenirii și a susținerii timpurii a elevilor vulnerabili.

Prin urmare, concluziile prezentului raport sunt aliniate cu cercetarea internațională în patru puncte esențiale: fluența și comprehensiunea sunt strâns legate; fluența este predictor important al înțelegerii textului; CPM este un indicator operațional valid; iar intervențiile timpurii sunt esențiale pentru prevenirea dificultăților persistente.

10. CONCLUZIE GENERALĂ

A doua măsurare a competenței de lectură, realizată în luna mai 2026 prin aplicarea Inventarului Informal de Citire (IIC), arată că la nivelul raionului Cahul se înregistrează semne reale de progres față de măsurarea inițială din decembrie 2025, atât la clasa a III-a, cât și la clasa a VI-a. Reducerea ponderii elevilor aflați în risc, diminuarea nivelului de frustrare la comprehensiune și creșterea indicatorilor de fluență arată că intervențiile pedagogice inițiate au început să producă efecte vizibile.

În același timp, raportul arată clar că acest progres nu este încă suficient de consolidat pentru a considera dificultățile de lectură ca fiind depășite. Atât la clasa a III-a, cât și la clasa a VI-a, rămâne un segment important de elevi care citesc sub ritmul funcțional așteptat, întâmpină dificultăți de înțelegere a textului și au nevoie de sprijin pedagogic suplimentar și diferențiat.

Datele confirmă că problema centrală a lecturii nu este, în primul rând, citirea orală sever afectată, ci mai ales raportul dintre fluența insuficient automatizată și comprehensiunea fragilă. Cu alte cuvinte, mulți elevi pot citi, dar nu citesc încă suficient de fluent pentru a înțelege eficient și constant texte potrivite nivelului lor de școlaritate.

În concluzie, a doua măsurare IIC confirmă utilitatea instrumentului ca mecanism de diagnostică și urmărire a progresului și arată că raionul Cahul dispune deja de o bază de date educațională valoroasă, capabilă să susțină decizii pedagogice și manageriale mai bine fundamentate. Provocarea următoare nu este doar continuarea măsurării, ci mai ales transformarea sistematică a datelor în intervenții mai precise, mai consecvente și mai eficiente, astfel încât lectura funcțională să devină, pentru un număr tot mai mare de elevi, o competență reală de învățare și reușită școlară.

Măsurarea realizată în mai 2026 confirmă că, la nivelul raionului Cahul, dezvoltarea competenței de lectură se află pe o direcție favorabilă, dar încă insuficient consolidată pentru toți elevii. Progresul

observat față de decembrie 2025 arată că intervențiile pedagogice inițiate produc efecte, însă datele evidențiază în continuare vulnerabilități importante în zona fluenței și a comprehensiunii. În acest context, prioritatea următoarei etape nu este doar continuarea monitorizării, ci transformarea sistematică a rezultatelor IIC în intervenții pedagogice mai precise, diferențiate și consecvente.